

Je basisschool... vergeet je nooit meer

Sociaal-emotionele vorming op De Optimist

Inleiding

Ieder kind is anders. Ieder kind leert anders. Op De Optimist is er ruimte voor die verschillen. Hier rekening mee houden kan alleen als wij weten wat een kind kan en wat een kind nodig heeft om zich verder te ontwikkelen.

Kinderen brengen een groot deel van hun tijd op school door. Het is daarom belangrijk dat de school een prettige omgeving is. De sfeer in een groep heeft alles te maken met de manier waarop wij met elkaar omgaan. Dat gebeurt in een omgeving waar kinderen weten wat er van hen verwacht wordt, maar ook wat ze van de ander mogen verwachten. Wij vinden het belangrijk om op onze school een leer- en opvoedingsklimaat te scheppen waarin kinderen zich veilig en geaccepteerd voelen, waarin er aandacht is voor ieder individu en waarin teamleden, ouders/verzorgers en kinderen respectvol met elkaar omgaan. We willen samen met de kinderen werken aan een veilige omgeving. Immers, een kind dat zich veilig voelt, ontwikkelt zelfvertrouwen en een goed gevoel van eigenwaarde.

Onze school is een open christelijke basisschool, waar iedereen welkom is die onze levensbeschouwelijke uitgangspunten respecteert. Respect voor het leven, waardering voor elkaar, elkaar accepteren, samenwerken, eerlijk delen, elkaar iets gunnen, rechtvaardigheid, deze waarden en normen krijgen inhoud in onze dagelijkse omgang met de kinderen. We zien een sterke relatie tussen levensbeschouwelijke vorming, sociaal-emotionele ontwikkeling (o.a. omgaan met de ander en de omgeving en de ontwikkeling van sociale vaardigheden), actief burgerschap en sociale cohesie. Onze school is een ontmoetingsplaats, een samenleving in het klein, waar kinderen leren luisteren, hun eigen mening leren verwoorden, leren omgaan met teleurstellingen, belangstelling hebben voor anderen en zich samen kunnen ontwikkelen en zo mogen leren voor het leven.

In dit document hebben wij beschreven hoe wij vorm en inhoud geven aan deze sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen op De Optimist. Het is een verantwoordingsdocument en geeft tegelijkertijd antwoord op de vraag: **hoe zit sociaal-emotionele vorming verweven in onze dagelijkse praktijk?**

Dit document is opgesteld door een expert sociaal-emotioneel, intern begeleider en directie en vastgesteld door het team.

Missie van De Optimist

'Op De Optimist wordt iedereen een betere versie van zichzelf.'

Dit is onze missie, onze basis. Hiermee kunnen we uiting geven aan datgene waar Stichting Prisma voor staat: dat alle kinderen later zinvol en optimaal kunnen functioneren in een maatschappij die voortdurend verandert. Goed onderwijs is ons uitgangspunt, het beste onderwijs voor de kinderen ons doel.

Visie

In de hal van het hoofdgebouw hangt een bootje: een Optimist.

Een Optimist is een klein zeilbootje, waarin kinderen de basisprincipes van het zeilen leren. In een Optimist zeilt je als kind zelfstandig. De instructeur zeilt in een andere boot achter je aan en geeft zijn instructies. In de wijze van leren zeilen zien wij parallellen met ons onderwijswerk. De basisschool mag ook zo'n oefenplaats zijn voor een goede toekomst. In de school mag je door oefenen, ontdekken en proberen de basis te leggen van je eigen school- of levenstoekomst.

Maar de naam 'De Optimist' verwijst met name naar de instelling van mensen die met kinderen in het onderwijs werken. Het is een voorwaarde voor ons werk als leerkracht om hoge verwachtingen en een positief toekomstbeeld te hebben van onze kinderen. Werken vanuit deze grondhouding doet recht aan de ontwikkelingskansen van kinderen.

Aan ons onderwijs ligt een bepaalde kijk op mens en samenleving ten grondslag. Deze visie zien we verwoord in een aantal basisprincipes:

- Elk mens is uniek.
- Elk mens heeft het recht op het ontwikkelen van een eigen identiteit. Deze wordt zoveel mogelijk gekenmerkt door zelfstandigheid, kritisch bewustzijn, creativiteit en gerichtheid op sociale rechtvaardigheid. Daarbij mogen ras, nationaliteit, geslacht, seksuele geaardheid, sociaal milieu, levensbeschouwing of handicap geen verschil maken.
- In onze school is ontwikkeling het gevolg van oefenen, ervaren, ontdekken en onderzoeken.

Het pedagogisch klimaat is niet direct meetbaar, het ligt meer in de voorwaardelijke sfeer en is onder andere af te lezen aan gedrag van de kinderen en de teamleden. Plezier hebben in het leren, zelfvertrouwen, een positieve werkhouding, hulpvaardigheid, concentratie, creativiteit en saamhorigheid zijn onze graadmeters.

Wij realiseren ons dat iedereen wil dat kinderen zich prettig voelen, betrokken zijn en maximaal haalbare resultaten halen én dat niemand wil dat kinderen buitengesloten worden. Dit gezamenlijke belang zorgt voor een gezamenlijke opdracht. Wij vertrouwen op de relatie tussen kinderen en leerkracht als uitgangspunt voor al ons handelen. Voor ons is verbondenheid het antwoord. Met kinderen werken betekent niet dat ze alleen maar antwoorden moeten geven, maar ook dat ze het antwoord zijn. Wij hanteren het uitgangspunt: kinderen mogen laten zien wat ze kunnen. Maar wat ze kunnen, moeten ze ook laten zien. De leerkracht zorgt voor een rijke voedingsbodem waarop kinderen kunnen groeien.

Kernwaarden

Onze missie, visie en visie op leren laten zich vertalen in vijf kernwaarden die ten grondslag liggen aan iedere beslissing die wij nemen en tot uiting komen in het handelen van alle betrokkenen binnen de school. Dit zijn:

optimisme, verantwoordelijkheid, samen, jezelf zijn en nieuwsgierigheid

Onze missie, visie en gedeelde waarden hebben wij vertaald in onze visie op leren. Deze is te lezen in het Schoolplan.

Mindmap van De Optimist

In de mindmap van De Optimist wordt een beeld gegeven van onze school en is tevens de leidraad voor onze (toekomstige) beslissingen. Hierop is zichtbaar dat het pedagogisch klimaat een belangrijke rol speelt binnen onze school.

Sociaal-emotionele ontwikkeling/waarden en normen

Een goede schooltijd begint met een goede sfeer in de klas en betrokken ouders. Wij besteden daarom veel aandacht aan vertrouwen in jezelf en in de ander. We werken met de kinderen aan omgangsvormen en helpen hen inzicht te krijgen in hun eigen gedrag. Wij hebben duidelijke gedragsregels en in alle groepen wordt aandacht besteed aan het ontwikkelen van sociale vaardigheden van kinderen.

Wij werken schoolbreed met Positive Behavior Support (PBS) om op het gebied van gewenst gedrag vormgeven één lijn in de school te hanteren. We hebben vier positief geformuleerde gouden regels in de school hangen; Bij elke gouden regel hoort waarneembaar gedrag. Daar wordt schoolbreed in de groepen aandacht aan besteed.

Als we ons met elkaar aan de gouden regels houden, hebben we het fijn in de klas en op school. We zitten dan in "de groene zone". Positief gedrag wordt aangeleerd, gestimuleerd en er worden veel complimenten gegeven. Negatief gedrag wordt zoveel mogelijk genegeerd en als het aanhoudt, wordt er besproken hoe het kind het gedrag kan ombuigen naar positief gedrag. Als het negatieve gedrag aanhoudt krijgt het kind een waarschuwing. Bij de derde

waarschuwing is er een consequentie aan het gedrag. Het kind komt in "de gele zone". Dat betekent dat het kind niet meedoet aan de dagbeloning bij kleuters of de weekbeloning in de hogere groepen. Wel gaat het kind aan het eind van de dag weer terug naar de groene zone.

Vechten, schelden etc. is gedrag dat ervoor zorgt dat de sfeer in de groep niet oké is. Dit gedrag accepteren we niet. De consequentie is dat een kind in de oranje zone komt. Dit betekent dat een kind een halve dag in een andere groep werkt. Na een gesprek over hoe het kind een volgende keer een andere keuze kan maken, het goedmaken met het andere kind, komt het kind weer terug in de groep en in de groene zone. Wanneer een kind in "de oranje zone" komt worden ouders hiervan ook op de hoogte gebracht, met de vraag dit ook thuis te bespreken.

Het systeem geeft leerlingen duidelijkheid en helpt leerkrachten neutraal te reageren op negatief gedrag, boos worden is dan niet nodig.

In een positieve groep helpen kinderen elkaar, zodat ze samen in "de groene zone" blijven en ook samen aan de "beloningsactiviteit" kunnen meedoen.

Door middel van concrete handreikingen in de vorm van lessen gaan de leerkrachten aan de slag om een positieve groeps sfeer verder te bevorderen. De boeken "Grip op de groep", "Klassenkracht" en de boeken van Kees van Overveld worden hierbij als bronnenboek gebruikt. Hierin wordt uitgebreid ingegaan op het groepsproces in een klas. Centraal staat hoe je als leerkracht via allerlei oefeningen een positieve groep kunt creëren en wat het effect hiervan is op het leef- en leerklimaat in de klas. In een positieve groep is ordeproblematiek niet of nauwelijks aanwezig. De ordeproblematiek wordt in 'Grip op de groep' specifiek benaderd vanuit het perspectief van de groepsdynamica. Het boek behandelt onder andere de groepsvorming en de fases daarin ((per)forming, norming en storming). Deze fases zijn bepalend voor de rest van het schooljaar. We bespreken elk jaar plenair deze fases met elkaar en handelen ernaar.

In de enquêtes over sociale veiligheid die via Stichting Prisma worden afgenomen bij leerlingen uit groep 6,7 en 8, monitoren we jaarlijks hoe leerlingen het klimaat op school ervaren.

Sociogram

Om de sociale verhoudingen goed in kaart te kunnen brengen kunnen we een sociogram afnemen. Hiervoor gebruiken we het sociogram van Parnassys waarbij het samen spelen en samen werken centraal staat. De bevindingen hieruit worden meegenomen in het Pedagogisch groepsplan.

Pedagogisch groepsplan

Omdat wij in ons onderwijs alle kinderen recht willen doen, is het van belang dat wij verschillen tussen kinderen erkennen en hier op een adaptieve manier mee omgaan. Voor het opstellen van een pedagogisch groepsplan maken we gebruik van 'Klasse(n)kracht': *met respect voor de klas* van Jelly Bijlsma.

Omdat wij goed functionerende groepen willen, vinden wij het belangrijk om het proces van groepsvorming vanaf de start van het schooljaar goed te volgen. Hierbij maken we gebruik van het feit dat groepen zich vormen volgens een globaal proces van vier stappen:

1. Forming: kennismaking, situatie verkennen:
Wie is wie, wat en hoe?

2. Storming: zoeken naar invloed, ontstaan van machtsverhoudingen
3. Norming: ontstaan van informele groepsregels, wat mag en moet?
4. Performing: productieve periode

De groepsleerkracht volgt dit proces nauwkeurig en stuurt waar nodig bij. In het Pedagogisch groepsplan. Er

Informatie verzameld door observaties, gegevens uit het programma Zien!, gesprekken met kind en ouders en mogelijk uit het sociogram wordt verwerkt in het groepsplan. Hierdoor ontstaat een compleet beeld van wat elke leerling en/of groep nodig heeft en kunnen de leerkrachten hiernaar handelen. Zo kunnen wij beter aansluiten bij ieder kind.

In maart en november wordt het pedagogisch groepsplan besproken tijdens een groepsbespreking met de intern begeleider.

ZIEN!

Op De Optimist wordt met behulp van het programma ZIEN! de sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind in kaart gebracht. ZIEN! is een digitaal systeem dat de leerkracht helpt bij het bevorderen van de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen. ZIEN! is een webbased en gekoppeld aan ParnasSys.

ZIEN! hanteert zeven dimensies. Twee graadmeters (welbevinden en betrokkenheid) die een signaalfunctie hebben en vijf vaardigheidsdimensies die relevante informatie geven over de ontwikkelbehoeften van een leerling op sociaal-emotioneel gebied.

Betrokkenheid en Welbevinden zijn de twee graadmeters die aangeven of het kind in staat is om te profiteren van het onderwijsaanbod. Betrokkenheid en welbevinden zijn twee kwaliteitsdimensies die op alle leeftijden te observeren zijn op individueel en groepsniveau. Ze hebben een waardevolle signaalfunctie voor: **motivatie, zelfvertrouwen, innerlijke gemoedstoestand en leren.**

Lijkt een leerling of een groep minder betrokken of signaleert de leerkracht een lager welbevinden, dan maakt ZIEN! gebruik van doorvragen. Dat helpt de leerkracht om zicht te krijgen op mogelijke oorzaken van de lagere score. Door het gedrag van een kind te begrijpen, kun je komen tot adequate ondersteuning.

De volgende vaardigheden zijn nodig om op een adequate manier de sociaal-emotionele ontwikkeltaken te volbrengen: **sociaal initiatief, sociale flexibiliteit, sociale autonomie, impulsbeheersing en inlevingsvermogen.**

De categorieën helpen de leerkracht om inzicht te krijgen in mogelijke oorzaken van een lagere betrokkenheid en/of welbevinden. Ze geven zicht op de sociaal-emotionele

ontwikkelbehoeften van een kind of groep. Dit stelt leerkrachten beter in staat om leerlingen adequaat te kunnen ondersteunen. Een belangrijk voordeel van de vijf vaardigheidscategorieën is dat het hier gaat om direct te beïnvloeden leerling kenmerken. Vervolgacties worden weggezet in het pedagogisch groepsplan en hier wordt naar gehandeld.

IPC

De Optimist werkt volgens de principes van IPC. Het International Primary Curriculum (IPC) is een curriculum voor het basisonderwijs (groep 1 t/m 8) waarin leren centraal staat. Wij zijn ervan overtuigd dat kinderen op hun best leren door boeiende, actieve en zinvolle lessen. IPC helpt de school en de leerkracht hierbij. Het streven van IPC is om kinderen te laten leren, zo effectief en leuk mogelijk, op basis van hoge verwachtingen. Leerlingen werken aan hun zelfvertrouwen en ontdekken volop hun eigen talenten. Het is daarbij onmisbaar dat kinderen ook begrip leren hebben voor elkaar. Ze leren zich verplaatsen in de belevingswereld van hun klasgenootjes en in die van andere mensen, dichtbij en ver weg. Leren over normen en waarden – waarde(n)vol leren – is daarbij onmisbaar.

Het IPC-curriculum is een digitaal curriculum dat werkt met duidelijk omschreven leerdoelen en thema's, die wij units noemen. Van Missie naar Mars tot Circus en van Regenwoud tot Voortrekkers van verandering. Het zijn stuk voor stuk onderwerpen om kinderen enthousiast en betrokken te maken. Elke unit sluit aan op de emotionele en geestelijke ontwikkeling van het kind en is zo opgebouwd dat de focus op het leerproces ligt. Het IPC-curriculum wordt met regelmaat geüpdatet met oog voor actualiteit en de laatste stand van zaken in de wetenschap.

Persoonlijke ontwikkeling is een belangrijke bouwsteen van IPC. Daarom stelt IPC acht persoonlijke en sociale doelen die de basis vormen voor de ervaringen van de kinderen tijdens de lessen: onderzoek, aanpassingsvermogen, veerkracht, moraliteit, respectvol gedrag, communicatie, zorgzaamheid en samenwerking. Ook gaat het ons om ontwikkeling met hoge verwachtingen. Dat betekent dat wij altijd kijken naar een volgende stap. Er zijn telkens nieuwe dingen te leren. Het gaat om gerichte meerwaarde, niet om het afwerken van lijstjes. Het IPC-onderwijs gaat verder dan kennis en vaardigheden alleen en heeft de algehele ontwikkeling van het kind als basis en houdt deze samen met de school scherp.

Doelen geven invulling aan de les en bepalen welke ervaringen de leerling opdoet. Het is belangrijk dat de leerling telkens iets overwint en ergens beter in wordt. De 21e-eeuwse vaardigheden creativiteit en kritisch denken spelen een fundamentele rol in het IPC-leerproces. Kinderen leren zelf richting en kleur geven aan hun leerproces. IPC prikkelt de leerlingen voortdurend om zelf het heft in handen te nemen. Onder de noemer 'International Mindedness' werken leerlingen aan hun sociale en culturele vaardigheden. Hoe leren we over onszelf? Hoe leren we over de ander? En hoe staan we open voor een andere blik op de wereld?

Op De Optimist zijn er jaarlijks een aantal studiedagen gegeven door een trainer van IPC. Twee interne en geschoolde experts houden zicht op de doorgaande (leer)lijn en de ontwikkeling van IPC binnen de school.

IPC - Seksuele voorlichting

Aansluitend bij bovenstaande informatie: binnen één van de jaarlijks terugkerende, schoolbrede thema's zal er in de lente aandacht besteed worden aan seksuele voorlichting, passend bij de jaargroep. Ook is het mogelijk hierbij gebruik te maken van themalessen die vanuit JGZ Almere worden aangeboden.

Dalton

Daltononderwijs staat voor een brede vorming (zowel cognitief, cultureel, sportief en sociaal-emotioneel) die bijdraagt aan een sterke persoonsontwikkeling. Daltononderwijs is adaptief onderwijs dat leerlingen past en uitnodigt om op basis van (zelf)vertrouwen uitdagingen aan te gaan om zich verder te ontwikkelen. Het kritisch onderzoekend benaderen van moderne ontwikkelingen en inzichten is op een daltonschool vanzelfsprekend. Daarmee gaat het daltononderwijs voortdurend met zijn tijd mee, zonder de doelmatigheid van onderwijs en de inbreng van een ondernemende leerling uit het oog te verliezen.

Het daltononderwijs geeft inhoud aan een brede vorming waarbij intellectuele- en creatieve groei in evenwicht zijn met sociale en persoonlijke groei. Een leerling wordt uitgedaagd het beste uit zichzelf te halen. Het daltononderwijs biedt daartoe een leef- en leeromgeving waar leerlingen worden uitgedaagd zich te ontwikkelen tot mensen zonder vrees met een kritische en democratische grondhouding.

Het daltononderwijs wil een wezenlijke bijdrage leveren aan haar leerlingen om hen in staat te stellen te kunnen functioneren in een complexe samenleving door ondernemend en zelfverantwoordelijk te zijn in het leven, in het werken en in het samenleven.

Het doel is dan ook: 'The fearless human being'. Het daltononderwijs stelt zich ten doel om het onderwijs efficiënter in te richten door de kerndoelen met betrekking tot de leerinhouden van het onderwijs af te stemmen op de behoeften, interesses en competenties van leerlingen. Een daltonleerkracht leidt dit leerproces waar het nodig is en begeleidt het waar dat kan. Hij of zij stelt zich ten doel om het zelf werken en het met elkaar werken van leerlingen in een veilig pedagogisch klimaat te bevorderen door hen daartoe de ruimte te geven. Een daltonleerling stelt zich ten doel om op een ondernemende en onbevreesde wijze zich kennis en vaardigheden eigen te maken.

Groepssamenstelling

Ieder schooljaar wordt er zorgvuldig gekeken naar de groepssamenstelling. Soms is het om organisatorische redenen nodig om groepen opnieuw samen te stellen. We kijken dan heel goed naar wat kinderen nodig hebben aan ondersteuning, welke leerkracht er beschikbaar is, naar de groepsdynamiek en kijken ook hiervoor naar o.a. de informatie vanuit het sociogram etc. Ons voorstel wordt altijd besproken in de MR.

Matrix pedagogisch handelen

Met hulp van Theo Veldkamp is samen met het team een Matrix pedagogisch handelen per bouw ontwikkeld. Uitgangspunt van het werken met deze matrix is dat er per periode een paar doelen centraal staan op het gebied van: relatie, competentie en autonomie. Deze doelen zijn weer onderverdeeld in interactie, instructie en klassenmanagement. De opgenomen uitspraken richten zich op leerkrachtgedrag en zijn positief geformuleerd. De matrix is

opgenomen in de teamgids en wordt tijdens de vergaderingen besproken. Per bouw worden er een paar doelen uitgekozen die centraal staan in de komende periode. Hierbij worden doelen gekozen op basis van wat de groep/bouw nodig heeft.

De matrix richt zich met name op het spreken van één taal en het geven van het goede voorbeeld door de leerkracht. De matrix wordt op dit moment niet structureel gebruikt en ingezet, vanwege effectieve andere ontwikkelingen.

Eerste weken van het nieuwe schooljaar

Ieder nieuw schooljaar moeten de leerlingen opnieuw aan elkaar wennen. Ze hebben elkaar langere tijd niet gezien, er kunnen wisselingen in de samenstelling van de groep zijn, soms zitten ze in een volledig nieuw samengestelde (combinatie)groep en ook een nieuwe groepsleerkracht vraagt iets van de kinderen. De groepsvorming in het begin van het schooljaar is belangrijk. Wie zijn de leiders, wie de volgers en wordt iedereen opgenomen in de groep? Wij gaan voor positieve en plezierige groepen. Daarom besteden wij in de eerste periode van het schooljaar veel aandacht aan dit proces. Er worden kennismakingsactiviteiten gedaan en veel gesproken over de (omgang)regels die op school gelden. De volgende afspraken zijn hierbij leidend.

Elke week doet de groep oefeningen in spelvorm. Hiervoor is extra tijd gereserveerd in de dagplanning. Deze oefeningen bevorderen het samenwerken, luisteren en het problemen oplossen. De leerkracht geeft het goede voorbeeld en de leerlingen krijgen complimenten voor positief gedrag. De leerkracht zorgt voor structuur, duidelijke (werk)afspraken en rust in de groep. Het vormen van een goede groep wordt in de eerste weken bepaald.

Ouders worden in deze eerste weken van het nieuwe schooljaar uitgenodigd voor een kennismakingsgesprek. Ouders kunnen op dit moment vertellen over hun kind en hun verwachtingen. Ter ondersteuning hebben wij een vragenlijst opgesteld waar ouders houvast aan kunnen hebben wanneer zij vertellen over hun kind. Deze wordt voorafgaand aan de gesprekken aan de ouders opgestuurd. Deze informatie is waardevol voor de leerkracht en wordt dan ook in ParnasSys verwerkt. Op deze manier kunnen ouders en school samen zorgen voor een goede start van het schooljaar en maken zij gezamenlijk afspraken over de gewenste communicatie.

Trefwoord

Trefwoord is onze methode voor levensbeschouwelijke vorming in de basisschool. Trefwoord brengt aan de hand van thema's twee werelden bij elkaar: de belevingswereld van het kind – in de hedendaagse multiculturele en religieuze samenleving – en de Bijbel. De Bijbelverhalen laten een eigen licht schijnen op de alledaagse ervaringen van kinderen. Trefwoord begeleidt en ondersteunt kinderen bij het verkennen, bewustmaken en verrijken van hun wereld. Er komen diverse levensvragen aan bod. Het zijn levensvragen van alle tijden waarop verhalen uit verschillende tradities (onder andere de joodse en christelijke traditie) in de loop der eeuwen ook een antwoord zochten. Deze en ook eigentijdse bronnen kunnen kinderen inspireren, aan het denken zetten om vervolgens er met elkaar in de klas op te reflecteren. Het daagt hen uit om zelf keuzes te maken voor hun handelen. Dat geeft hen houvast, vertrouwen en perspectief, op weg naar de toekomst. Trefwoord besteedt op deze manier veel aandacht aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen.

Trefwoord werkt aan de hand van pedagogisch verantwoorde thema's, die hun oorsprong vinden in een serie samenhangende Bijbelverhalen. Ze zijn voor ieder kind herkenbaar in zijn eigen werkelijkheid. De thema's worden van verschillende kanten belicht, zodat allerlei ervaringen uit de wereld van kinderen een plek kunnen krijgen.

Trefwoord kent een eigen thematisch driejarenrooster dat cyclisch van opbouw is. Belangrijke Bijbelverhalen zijn over deze drie jaren verdeeld, onderscheiden in onder-, midden- en bovenbouw. Na afloop van de éne cyclus worden de verhalen in een nieuwe cyclus aangeboden bij een andere thematiek. Op deze manier ontdekken kinderen dat Bijbelverhalen ook verschillend geïnterpreteerd kunnen worden.

Enkele voorbeelden van weekthema's zijn:

- Overbrengen: Je boodschap overbrengen, communiceren, overtuigen, je hart luchten en je gelijk halen. Je verhaal kwijt kunnen, in beeld, woord, gebaar. Bijbel: Reizen en brieven van Paulus (Handelingen; Brieven van Paulus)
- Veranderen: Over veranderen van woonplaats, van gewoontes. Over zelfgekozen of noodgedwongen veranderingen in je leven. Over vertrouwen in mensen en geloven in een goede toekomst. Bijbel: Ruth
- Vriendschap: Hoe je vrienden wordt, hoe je vrienden blijft en wat het betekent als vriendschap verandert. Bijbel: Jonathan en David, twee vrienden; Saul vervolgt David; De dood van Saul en Jonathan (1 Samuël 18 t/m 21)

Kleuteronderwijs

In schooljaar 2019-2020 hebben we de keuze gemaakt het kleuteronderwijs ontwikkelingsgericht vorm te gaan geven, het zogenaamde OGO. Deze vorm van onderwijs sluit aan bij de belevingswereld van kinderen en wordt thematisch ingericht. Kinderen leren door ontdekken, ervaren en onderzoeken. Ontwikkeling van jonge kinderen gebeurt d.m.v. spel, waarbij de rijke, uitdagende leeromgeving een belangrijke rol speelt. Ook de begeleidende rol van de leerkracht, om het kind uit te dagen om in de zone van de naaste ontwikkeling te stappen is erg belangrijk. Dit vraagt een andere rol van de leerkrachten. Deze ontwikkeling is in volle gang.

Bij deze ontwikkeling houdt de leerkracht zicht op de ontwikkeling van kinderen door observatie. Hierbij wordt gebruikgemaakt van de leerlijnen uit het leerlingvolgsysteem Parnassys.

De sociaal-emotionele ontwikkeling van een kind wordt gestimuleerd door de interactie met andere kinderen. In de kleuterklas gebeurt dit gedurende de hele dag. Het spel in de hoeken stimuleert het samenspel in de klas. Waar kinderen aanvankelijk naast elkaar en later samen spelen, ontwikkelen zij zich sociaal-emotioneel. Dit doel komt ook regelmatig terug in spelsituaties de kringactiviteiten.

Procedure ongewenst en grensoverschrijdend gedrag

Wanneer we merken dat een kind moeite heeft met zijn/haar sociaal gedrag, hanteren wij op de optimist duidelijke regels. Zo hebben wij duidelijke afspraken gemaakt als het gaat om ongewenst gedrag en grensoverschrijdend gedrag.

Een veilig klimaat in de school is voorwaardelijk voor leerlingen om tot leren te komen. Gedrag dat daar niet aan bijdraagt benoemen wij als volgt:

Ongewenst gedrag: dit werkt storend voor de rest van de groep. De leerkracht spreekt de betreffende leerling aan en hij/zij krijgt de kans om gewenst gedrag te laten zien. Ouders worden hiervan op de hoogte gebracht door de leerkracht.

Grensoverschrijdend gedrag: een ander bewust pijn doen met woorden en/of fysiek geweld. Dit gedrag accepteren wij niet. Vanuit PBS bespreekt de leerkracht het gedrag met de leerling en volgt de consequentie die bij de oranje zone hoort. Daarbij wordt er natuurlijk aandacht besteed aan het oplossen van het incident met de andere betrokkenen. De leerling werkt een dagdeel in een andere groep en doet niet mee aan de beloning die dag/week. Bij herhaling of het niet accepteren van de consequentie gaat de directie in gesprek met deze leerling. Als een leerling in de oranje zone komt worden ouders hiervan op de hoogte gebracht en er wordt een aantekening van gemaakt in Parnassys.

Wanneer na het plegen van interventies en het voeren van gesprekken de leerling grensoverschrijdende gedrag blijft vertonen, volgt een time-out thuis. Ouders worden dan door de directie verzocht om hun kind op te halen van school. Als deze laatste maatregel niet afdoende werkt volgt de procedure schorsen en verwijderen van Stichting Prisma. Deze is via de website van de school te vinden.

Wat als het even niet gaat?

Op De Optimist worden specifieke zorgleerlingen in kaart gebracht en wordt er op gezamenlijkheid gekeken hoe wij hierop moeten handelen. Wanneer een kind vastloopt op sociaal-emotioneel gebied, gaan we in overleg met de ouders om samen met de intern begeleider een plan van aanpak af te spreken. De intern begeleider en de directie zijn gespecialiseerd in gedragsproblematieken. Zij monitoren de groepen en handelen vooral preventief door kindgesprekken te voeren. Ook de specialist hoog- en meerbegaafdheid kan deze kindgesprekken vanuit haar expertise voeren.

Wij werken op De Optimist nauw samen met 'Bijzonder Jij', 'Oké op school' en 'Sterk in de Klas'.

1. Bijzonder jij

De visie van Bijzonder Jij is dat iedereen waardevol is met zijn of haar eigen kwaliteiten. Je bent goed zoals je bent. Soms moet je als kind wat leren en wat bijgeslepen worden. Maar dat is niet erg, want beter dan jezelf kun je niet worden! Bijzonder Jij vindt het belangrijk dat een kind (weer) wordt wie hij/zij is. Samen met het kind gaan ze op zoek naar de kwaliteiten en sterke kanten van het kind. Deze kunnen benut worden om de dingen die het kind nog moeilijk vindt aan te pakken. Het kind denkt mee over zijn/haar eigen begeleidingsplan. Het gezamenlijk doel is dat het kind weer lekker in zijn/haar vel zit en genoeg zelfvertrouwen heeft om alles wat op hun pad komt aan te pakken en zich staande te houden in het dagelijks leven.

Op De Optimist is er een dagdeel in de week een orthopedagoog van Bijzonder Jij aanwezig. In overleg met ouders, leerkracht, directie, de intern begeleider kunnen wij er voor kiezen om een kind aan te melden. Ook is er ruimte om een groep te begeleiden op een vooraf opgestelde hulpvraag.

2. Oké op school

Wanneer wij als school een specifieke vraag hebben met betrekking tot weerbaarheid en veiligheid dan kunnen wij terecht bij Oké op School. Leerlingen die vastlopen kunnen hier verschillende SOVA trainingen volgen om weerbaarder te worden, zoals Rots & Water en Kiezels & Druppel.

Sterk in de Klas

Via het programma Sterk in de Klas biedt Triade op diverse scholen voor basisonderwijs in Flevoland sinds april 2011 integrale zorgarrangementen: hulp aan het kind, thuis en op school

in het onderwijs. Een deel van de leerlingen in het (speciaal) basisonderwijs komt niet voldoende tot leren omdat hun sociale en emotionele vaardigheden onvoldoende ontwikkeld zijn. Dat uit zich dan bijvoorbeeld in slecht luisteren, zelfbepalend en uitdagend gedrag, impulsief reageren of juist sterk ingetogen, angstig of erg aangepast gedrag, pesten of gepest worden. Andere leerlingen hebben een ernstigere zorgvraag op het gebied van gedrag of omgang met psychopathologie. Deze leerlingen hebben ondersteuning nodig op een manier waarbij stimuleren van hun ontwikkeling zowel gericht is op onderwijs als op de opvoeding.

Playing For Succes

Ook hebben wij een nauwe samenwerking met 'Playing for Succes'. Hoewel Playing for Succes uitgaat van kinderen met een leerachterstand of onderpresteerders werken ze nadrukkelijk aan het samenwerken in een groep. Samen kun je meer! Playing for Succes gaat ervan uit dat kinderen van nature gemotiveerd zijn om te leren. Door negatieve leerervaringen is de motivatie soms sterk verminderd en het zelfbeeld en zelfvertrouwen verslechterd. Ze gaan er zelf in geloven dat ze niet goed kunnen leren. "Playing for Succes" brengt deze leerlingen op een uitdagende en inspirerende plek buiten school waar ze zoveel mogelijk positieve leerervaringen opdoen: het voetbalstadion. Hier werken ze samen met andere leerlingen aan opdrachten die aansluiten bij hun interesses. Ze hebben er wow-ervaringen, bijvoorbeeld wanneer ze in contact komen met hun favoriete spelers. Playing for Succes Almere heeft vanaf schooljaar 2014- 2015 behalve een voetbal, ook een kunst en een natuur-instream. De expert sociaal-emotioneel meldt de kinderen, in overleg met IB en ouders, aan voor de lessenseries.

Eigen expertise

Binnen de school zijn er collega's met verschillende expertises aanwezig. Er is een beeldcoach en trainer Taakspel, die kan ondersteunen bij hulpvragen vanuit de groepen.

Zorg en begeleiding

De intern begeleider verzorgt samen met de leerkracht regelmatig de groepsbesprekingen. Deze worden jaargroep doorbroken gehouden, zodat collega's elkaars groepen leren kennen en expertise gedeeld kan worden. Naar aanleiding van deze groepsbesprekingen volgen de leerlingbesprekingen. Tijdens deze bespreking worden specifieke leerlingen besproken en worden er acties uitgezet. De intern begeleider houdt dit bij op een overzicht per groep.

Kinderen waarbij we signaleren dat de (sociaal- emotionele) ontwikkeling een probleem dreigt te worden, komen in het zorgteamoverleg. Bij dit overleg schuift ook de leerkracht aan. Het zorgteam bestaat in eerste instantie uit IB en directie, maar ook externe deskundigen schuiven geregeld aan om hun expertise te delen. Onze lijn met Passend Onderwijs is heel kort en er vindt haast wekelijks overleg plaats, waardoor er snel gehandeld kan worden.

Het interne en externe zorgteam komt volgens een vooropgezet rooster bijeen om de gang van zaken rondom zorgleerlingen of zorgprocessen te bespreken. In het zorgteam wordt de zorgroute voor dit kind besproken: welke kansen en mogelijkheden zien wij voor dit kind op onze school? Welk ontwikkelingstraject is voor dit kind geschikt? Deze zorgroute kan daarna intern of extern verder gaan. De ouders worden bij elk onderdeel van zorg en begeleiding van hun kind betrokken.

Zorg langdurig zieke kinderen

Langdurig zieken worden via de leerkracht van de school in hun leerproces begeleid. De

betreffende leerkracht neemt contact op met alle instanties die aan het zieke kind onderwijs geven, om de leerstof af te stemmen op het ontwikkelingsniveau van het kind.

